

สรุปและขอเสนอแนะ

จากการที่ประชาชนในส่วภูมิภาคของไทยไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอำเภอป่าค้อ จังหวัดยโสธร มีผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในอัตราสูงเป็นพิเศษนั้น ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. สาเหตุที่ประชาชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในปี พ.ศ. 2522

สาเหตุสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้นเนื่องมาจากการถูกระดมมากกว่าการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วยความสำนึกของตนเอง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และผู้ไปใช้สิทธิฯ ส่วนมากตอบว่าทำนั้นผู้ใหญ่นับเป็นผู้มีอิทธิพลมากที่สุดในการระดมให้ไปใช้สิทธิฯ ดังกล่าว

การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่าง ๆ อันได้แก่ เพศ อายุ ที่อยู่ อาชีพ รายได้ การศึกษาและการเป็นกรรมการบริหารท้องถิ่นหรือไม่เป็นกรรมการบริหารท้องถิ่น พบว่า เฉพาะที่อยู่ (ในเขตสุขาภิบาลและนอกเขตสุขาภิบาล) เท่านั้นที่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับสาเหตุในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งว่า "ถูกระดม" หรือ "ด้วยความสำนึกของตนเอง" ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ คือ เพศ อายุ ที่อยู่ อาชีพ รายได้ การศึกษา และการเป็นกรรมการบริหารท้องถิ่นหรือไม่เป็นกรรมการบริหารท้องถิ่นต่างก็เป็นสาเหตุทำให้ลักษณะการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเกี่ยวกับการ "ถูกระดม" หรือ "ด้วยความสำนึกของตนเอง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กล่าวคือ เพศหญิง มีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยถูกระดมมากกว่าเพศชาย ผู้ที่มีอายุมากมีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิฯ โดยถูกระดมมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ผู้ที่มีอาชีพรับราชการไปใช้สิทธิฯ ด้วยความสำนึกของตนเองมากกว่ากลุ่มอื่น ผู้ที่มีรายได้สูงมีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิฯ ด้วยความสำนึกของตนเองมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้ที่มีการศึกษาน้อยมีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิโดยถูกระดมมากกว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูง และผู้ที่เป็นการจัดการบริหารท้องถิ่นมีแนวโน้มที่จะไปใช้สิทธิด้วยความสำนึกของตนเองมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นการจัดการบริหารท้องถิ่น

ส่วนผู้สมัคร ส.ส. และหัวหน้าคะแนนไม่ใช่มูลคณสำคัญที่สุดที่ทำให้ราษฎรไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ตามการวิจัยยังพบว่าผู้สมัคร ส.ส. และหัวหน้าคะแนนเป็น "มีส่วน" ทำให้ราษฎรไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง วิธีการที่ผู้สมัคร ส.ส. และหัวหน้าคะแนนใช้ในการจูงใจหรือชักชวนให้ราษฎรไปลงคะแนนเสียงให้ตนนั้น ที่ใช้มากที่สุดคือการขอร้องให้ส่งสาร ถัดมากก็คือการช่วยสร้างซ่อมแซมหรือให้เงินสร้างซ่อมแซมสิ่งสาธารณะภายในหมู่บ้าน มีผู้สมัคร ส.ส. เพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่อธิบายถึงนโยบายพรรคการเมืองของตนให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ทราบ

นอกจากนี้การวิจัยยังพบว่าผู้สมัคร ส.ส. และหัวหน้าคะแนนมีส่วนจูงใจหรือชักชวนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเพศชายมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอายุน้อยมากกว่าผู้ที่มีอายุสูง ผู้ที่อาศัยในเขตสุขาภิบาลมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตสุขาฯ ผู้ที่มีอาชีพค้าขายธุรกิจมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ผู้ที่มีรายได้สูงมากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้ที่มีการศึกษาระหว่าง ป.5-ม.ศ.3 มากกว่าระดับการศึกษาอื่น และที่น่าสนใจมากก็คือผู้สมัคร ส.ส. หรือหัวหน้าคะแนนมีส่วนในการจูงใจหรือชักชวนผู้ที่เป็นการจัดการบริหารท้องถิ่น (เป็นคนที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสุขาภิบาล ฯลฯ) ให้ไปลงคะแนนเสียงให้ตนมากกว่าผู้ที่เป็นราษฎรธรรมดาด้วย

2. ความรูทางการเมืองของผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ความรูทางการเมืองของประชาชนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับความรูทางการเมืองโดยเฉลี่ยทั่วประเทศ โดยสรุปข้อมูล

ยืนยันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

นอกจากนี้การวิจัยยังพบว่า เพศ อายุ ที่อยู่ อาชีพ รายได้และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรูทางการเมือง กล่าวคือ เพศชายมีความรูทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ผู้ที่มีอายุน้อยมีความรูทางการเมืองมากกว่าผู้สูงอายุ ผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาลมีความรูทางการเมืองมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตสุขาภิบาล ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีความรูทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

3. ความรู้สึกที่ติดต่อการเมือง

ราษฎรที่ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของอำเภอป่าต้ว มีความรู้สึกที่ติดต่อการเมืองในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ยืนยันสมมติฐานที่ตั้งไว้ การวิจัยพบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ติดต่อการเมือง อายุก็ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ติดต่อการเมือง รวมทั้งการศึกษาก็ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ติดต่อการเมือง

อย่างไรก็ตามการวิจัยพบว่า ที่อยู่ อาชีพ การเป็นกรรมการหรือไม่เป็น กรรมการบริหารท้องถิ่นกลับมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่ติดต่อการเมือง กล่าวคือผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตสุขาภิบาลมีความรู้สึกที่ติดต่อการเมืองมากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่นอกเขตสุขาภิบาล ผู้มีอาชีพค้าขายธุรกิจมีความรู้สึกที่ติดต่อการเมืองสูงกว่าผู้มีอาชีพอื่น และเป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับกลุ่มผู้มีอาชีพค้าขายธุรกิจและกลุ่มผู้มีอาชีพเกษตรกรรมมีความรู้สึกที่ติดต่อการเมืองมากกว่ากลุ่มข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการวิจัยไม่ได้แยกแยะสังคมระดับชาติและท้องถิ่น (หมู่บ้าน) ตลอดจนการศึกษาความรู้สึกติดต่อการเมืองทั่ว ๆ ไปของไทย โดยไม่ได้แยกแยะระหว่างประชาธิปไตยหรือเผด็จการให้ชัดเจน

4. การบริหารงานเลือกตั้งของอำเภอป่าต้ว

อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร มีระบบการบริหารที่เหมาะสมตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการบริการประชาชนในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ได้มีการเตรียมการเกี่ยวกับการย้ายเข้า-ออกของประชาชนซึ่งมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนไว้ล่วงหน้าประมาณ 6-7 เดือนก่อนการเลือกตั้ง ตลอดจนการอาศัยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการเพื่อการเลือกตั้งช่วยในการระดมราษฎรให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และการประชุมประชาชนสัมพันธ์ชี้แจงให้ราษฎรไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งจึงทำให้ลดอัตราการหย่อนของผู้ไปใช้สิทธิฯ สูงเป็นพิเศษ

เท่าที่กล่าวมาแล้วจึงเห็นได้ว่าการวิจัยนี้โดยสรุป เช่นเดียวกับหลักการทั่วไปและทฤษฎีของ Huntington และ Nelson, Campbell, Dahl และ พรตักดิ์ ที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 สำหรับทฤษฎีของ Dahl และ Campbell ที่ว่าบุคคลมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงทำให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งมากนั้น แม้ว่าการวิจัยครั้งนี้จะเป็นเช่นเดียวกับ Dahl และ Campbell แต่ผู้วิจัยก็ไม่กล้ายืนยันนักเนื่องจากว่า Dahl และ Campbell ทำการวิจัยในระบบประชาธิปไตย แต่ การวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาในระบบการเมืองทั่ว ๆ ไปของไทย ซึ่งไม่ได้แยกชัดเจนว่าประชาธิปไตยหรือเผด็จการ ทำให้การวัดความรู้สึกที่มีต่อการเมือง (คงได้นิยามไว้แล้วในหน้า 10) ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อสรุปเชิงอุปนัย (inductive) ที่กล่าวมาแล้วอาจจะทำให้ "หลักการทั่วไป" ยังไม่เพียงพอที่จะยุติจนถึงใช้เป็นกฎ (laws) ในการอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองอย่างมีความแม่นยำตรงในทุกรณี จึงต้องอาศัยการพิสูจน์สะสม (accumulative) ทั้งเชิงอุปนัยและนิรนัยเพิ่มเติม

การวิจัยครั้งนี้สร้างเสริมมโนทัศน์เกี่ยวกับความรู้สึกต่อการเมืองไม่ชัดเจน เช่นเกี่ยวกับการเมืองระดับชาติกับท้องถิ่น และประชาธิปไตยกับเผด็จการ ทำให้เกิดปัญหาในการหาข้อสรุปว่า หากไม่ประชาชนซึ่งไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งโดยถูกระดมมากจึงมีความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางการเมืองสูง เพราะฉะนั้นผู้ที่ทำการวิจัยครั้งต่อไปควรระมัดระวังเรื่องดังกล่าวนี้ด้วย